

pa nižja od cene, za katero sem odločil prodati koruzo trgovcu. Največjo zgubo pretrpimo tedaj, ako je cena koruze v času likvidacije ista, kakor v času sklepanja pogodbe.

Prej, ko končam to poglavje, omeniti mi je še nekaj o koristnem in škodljivem vplivu špekulativnih poslov oziroma na gospodarstvo.

Ročna trgovina nivelira cene efektivnega prometa na različnih tržiščih in ne dovoljuje prevelike razlike cene v času sklepanja in likvidiranja kupčije.

Ročna trgovina je torej vzrok, da se cene najvažnejših predmetov svetske trgovine na različnih tržiščih ne razlikujejo mnogo med seboj, ker špekulacija ni omejena samo na jedno borzo, ampak vpliva tudi na razvitek trgovine v prekomorskih krajih. Efektivna trgovina sama nima tega vpliva.

Škodljiv je vpliv ročne trgovine, ako spekulirajo ljudje manj premožni, ako se — kar se tiče cene, nenaravno spekulira, ker se s tem škoduje efektivnemu prometu. Škodljiva je ta trgovina tudi tam, kjer strastni spekulanti tvorijo sindikate (Ring) in složno delajo proti naravni konstelaciji gospodarstva, samo da predobijo cene na svojo stran; oni so poglavitni vzrok gospodarske nesreče, katera se imenuje: borzna kriza.

Ročne trgovine bi smeli sklepati jedino producenti robe in veletržci, ker cilj producentov je, da imajo vedno izvestno število kupcev, in cilj veletržcev pa, da imajo vedno potrebno količino robe. Na Nemškem je dolgo časa bil pravi socijalni boj proti ročni trgovini, dokler v najnovjšem času ni nadvladala stranka, katera je bila proti omenjeni špekulaciji. Dandanes je dovoljena tam jedino efektivna trgovina, ker je ta tudi najboljša podlaga za razvitek narodnega gospodarstva.

S tem sem v kratko opisal različne borzne posle z blagom, v kratkem času pa pojasnim tudi borzne posle z efekti.

Kmetijstvo.

Beseda v korist čebeloreji.

„Vsa umetnost čebelarstva ne velja nič, če pomanjkuje medonosnega cvetja“. Tako se glasi že star pregovor, da je resničen, priča nam obilno skušenj. Kjer imajo čebele dobro pašo, shranijo se stari panji lahko čez zimo, pa tudi novejši se toliko bolj primejo delovanja. Nasproti pa v slabi paši hirajo boljši panji, slabejši pa naravnost ginejo. Zlasti manjši čebelorejci, ki le s težavo zakladajo na spomlad gladne panje, tožijo večinoma o slabih letinah, in da jim čebele ne storijo dobro, dajo pozne in slabe roje, na jesen pa imajo prazno satovje itd.

Tako je razmišljal že mnogi čebelar, k sklepu pa prišel do spoznanja, da edino le „slaba letina“ je vsemu kriva. Pa če tudi je marsikdaj vreme mnogo krivo, da

drevja in drugi medonosni sadeži ne cveto obilno, ali pa se pravi čas od bučelic obirati ne dado, vendar še večja krivda je v tem, ker imamo v naših krajih sploh premalo medonosnega drevja in zelenja. Da bi tega bilo obilno, imele bi čebele vedno nekaj paše, ob boljših letinah pa bi lahko nabrale, da bi bili panji polni in roji močni, kar vže, da je na tem redkem plodonosnem cvetju nemogoče.

Temu se bi dalo odpomoči s tem, da bi se povsod sadilo mnogo sadnega drevja, katero se itak že samo najbolj priporoča. To namreč daje nekatero že zgodaj v spomladi hrano čebelicam, kar je jako važno za njih razvitek in delovanje.

Poleg sadonosnega drevja ne pozabimo lipe, tega slovanskega drevesa. Ona namreč rodi veliko in prav redilnega medu na svojem cvetju, katerega čebele jako ljubijo. Prepričalo se je že, da je jedna sama velika lipa do cent medu obrodila. Poleg potov ali cest pa torej niso lipe le za lepoto, temuč tudi za velik dobiček čebeloreji, kakor tudi v zdravilstvu njih cvetje jako cenimo. Sadimo torej to drevje, zlasti na uglednih mestih.

Na prostem svetu ob jarkih, na pašnikih in na mejo nasadimo pa akacije. To je že les nekaj vreden radi svoje trpežnosti, ali akacija ima tudi obilo cvetja, katero čebelam jako ugaja.

V krajih, kjer ajda dobro uspeva, daje ta čebelam na jesen obilno pašo. V Rusiji, kjer imajo velikanska polja z ajdo obsejana, vozijo ali nosijo čebelarji svoje blago ob času cvetja ajde na polju kjer imajo čebele kratko pot do cvetja. V par tednih, če je vreme ugodno, so panji polni medu. Najraje vzamejo za to panje „starce“, katere na zimo „podavijo“.

Ker pa ajda ne stoji v vsakem kraju, treba ondi za čebele izbirati in sejati kakšno drugo rastlino, ki tudi daje obilno pašo. Takšna bi bila bela detelja, katera naj bi bila sejana ob logih, kjer raj raste.

Da se bi čebeloreja bolje ponašala, napraviti se bi morali poskusiti s sajenjem in sejenjem medonosnih rastlin v množini, posebno še blizu čebelnjaka. Toda tega pravila naj se ne bi poprijel le posameznik, temveč celi kraji, okrožja in dežele naj bi enako ravnale, potem bi ne trebalo tarnati čebelorejcem o slabih letinah, ker so s tem samo preskrbeli hrane tem živalicam. Pohorski.

Kmetijske raznoterosti.

Napačno mnenje o vrednosti mleka. Vzgaja se skoro navadno, da se slabi, malokrvni otroci ali ljudje hočejo okrepiti z mlekom in sploh mlečnatimi jedili meneč, da je to najbolj redilno in tečno za njih slabost. Kako napačno da je to, je dokazal prof. Bunge. On pravi, da res postanejo ljudje po vživanju mleka na videz bolj zdravi in debeli, a da so pri tem navadno zelo oslabei in blede, ker mleko ima prav zelo malo železa, ki je izključno potrebno za zoravje človekovo, v sebi. — Tako na pr. je v krompirju še enkrat toliko železa kot v mteku, kar je dokazal v Berlinu pri javnem predavanju dr. Fürst po naslednjih številkah:

Kakao ima v sebi	0.03	odstotke železa
Kravje mleko	0.53	" "
Beljak	0.57	" "
Pšenična moka	0.61	" "
Ovsena moka	0.67	" "
Goveje meso	0.70	" "
Grah	0.86	" "
Krompir	1.18	" "
Jabolka	1.40	" "
Rumenjak od jajca	1.65	" "
Leča	2.—	" "
Ržena moka	2.54	" "
Kolorabe	3.02	" "
Špinača	3.35	" "
Salata	5.31	" "
Jagode	5.98	" "
Ruski čaj	9.29	" "
Volovska kri	9.79	odstotke železa.

Iz teh odstotkov se vidi, kakšno vrednost ima mleko, kajti vsa tu navedena jedila imajo mnogo več železa v sebi. Malim otrokom je spočetka seveda potrebna mlečna jed, vendar pa se prej ko mogoče prične z drugo hrano, ki ima več potrebnih snovij v sebi in ne vpliva tako utrudljivo na človeško telo kakor ravno mleko. Odrasli slabokrvni ljudje pa naj si v mleku prav nikakor ne iščejo pomoči. Zgoraj navedena jedila, združena z drugimi pripomočki, kakor so: Gibanje, kopanje, sveži zrak itd. bodo jim odločno bolj koristile, kakor bolešno uživanje mleka in mlečnih pijač.

Odstranitev mastnih madežev iz obleke. Navadno se spravljajo madeži, ki so nastali vsled tolšče v oblekah, z benzinom in po tem drgne s koščekom volnenega blaga. A to je povsem krivo, kajti ako se tudi tolšča razdeli pod vplivom benzina, vendar se ne odstrani in z drgnenjem se razširi madež, kar se posebno pozna, kadar se obleka zapraši, ker ed benzina in tolšče prepojeni del se prime tem raji prah in se vidi vsled tega bela lisa. Pravilno pa je, da se navadni pivni papir v 2—3 legi položi pod madež, nato zmočiti z benzinom in potem nanj zopet hitro pivnega papirja. Drgne naj se zaporedoma potem z mrzlim železom ali kamenjem močno po papirju. Vsa maščoba pride s tem spodaj in zgoraj v pivni papir in obleka je očiščena, ne da bi se morala drgniti.

Podraženje kave. Na vseh evropskih velikih tržiških za kavo napovedalo se je podraženje iste in to vsled vestij iz Brazilije, kjer traja suša ter je pričakovati slabe žetve. V Novem Jorku podražila se je kava takoj za deset odstotkov. Ne ve se, bode li to zvišanje cen ostalo trajno, ker je lahko mogoče, da nakratni dež na kavine poljane obrne vse te borzne špekulacije. Sedaj cenijo žetev na 4 in pol milijona več. Santos-kava je bila početkom minulega meseca 28 $\frac{1}{2}$ mark za vrečo 50 kg. Sedaj se ceni 34 $\frac{1}{2}$. Prvega tega meseca nahajalo se je v evropskih skladiščih 242.200 kg te kave.

Najboljše barvilo za železne peči. Vzemimo nekaj grafitu, zdrobimo ga v prah, ter ga s pivom ali žganjem dobro zmešajmo. Tega s ščetjo namažemo na na peč in ko se obsuši, peč s cunjjo dobro oribajmo, da dobi lesk.

Poučni in zabavni del.

O k t a v a.

Slika. Ruski spisal J. M. Potapenko.

I.

Ta povest se je pričela mnogo preje, nego je možno bilo misliti, in oni čas, ko se je vršila katastrofa, je

prekoračila že glavni del svojega razvitka. No, ker tega nihče ni vedel, torej so vsi nedoumevali, in splošna nedoumnost je bila tem večja, ker sta se glavni delujoči osebi, kateri sta, razumi se, odlično vedeli, kje tiči jedro, delali nevedni, kakor i drugi.

Katastrofa se je pojavila v samem nedru gubernskega škofovskega pevskega zbora. Na prvi pogled bo kdo mislil, se je li na takih tleh moglo pripetiti česar posebnega in dostojnega občega zanimanja, ali kadar izvemo, da je dogodek razburil dober del gubernskega prebivalstva, zanimal gubernerja ter došel celo do škofovih ušes, potem to mnenje samo po sebi izgine.

Bilo je v soboto. Pevci so se javili okolo treh popoldne k pevskim vajam, vsi so prišli, in nihče ničesar ni slutil. Njih bistroidnost ni sezala toliko daleč, da bi opazili, kakoršne srepe oči je imel vodja Vertogradov, kadar je vzel v roko gosli, zavihavši si poprej rokave jadrovinovnega pridžaka in silno pritiskajoč z lokom po strunah, začel izvajati kvinto, katera se ni ujemala. Pri tem je vodja mižal z levim očesom, krivil usta in v obče režal se tako neverjetno, kot bi hotel zasmešiti ves zbor. No on, razumi se, tega ni hotel, in na duši je imel nekaj drugega.

Gosli so bile uglašene, pevci so zasedli svoje prostore: diskanti in alti so sedeli na klopi za dolgo, nekoč s črno bojo pobarvano, a danes povsem oglodano ter razpraskano mizo, tenori so stali na desni, a basi na levi, zaslanjajoč del širokega okna. Vertogradov je bil položil pred se partituro, zadal glas, in pevci so potegnili dokaj ubrano. To je bila nova, nedavno iz stolice naročena pesem „Oče naš“, na katero je Vertogradov polagal velike upe. Te nade niso bile materijalnega, a čisto-umetniškega svojstva. Kot pravi umetnik, ljubil je Vertogradov, zapustiti v poslušalcih prijeten utis in všeč mu je bilo, kadar so imenitni obiskovalci stolnice po maši prihajali k njemu, stiskali mu roko ter ga zahvaljevali za lepo petje. Kratko malo, Vertogradov je ljubil slavo in radi nje se je nahajal v neprestanem nemiru, premišljajoč, kaj bi še naučil novega.

Vaja je bila takorekoč generalna, zato ker so jutri pri maši nameravali peti prvokrat novo pesem „Oče naš“. In pevci so izpolnjevali svoje vloge do cela pravilno, ali pedantičnemu vodju se je vedno dozdevalo, da nekje česar nedostaje, in vsako minuto je zgrabil gosli ter planil z njimi na pomoč zdaj tenorom, zdaj diskantom, zdaj basom. Osobito so ga nepokojili basi. Njemu se je neprestano kazalo, da se isti ne ujemajo, in spet se mu je, ne vede zakaj, dozdevalo, da se ne moti nihče drug, nego oktavist Šakalov, in siloma je igral nad njegovim uhom, izpremljajoč svojo igro z izrazitim pogledom v njegovo stran.

Šakalov, po značaju svojem človek po kojem ter potrpežljiv, je dolgo trpel, no konečno jo dvignil roko, ter si zakril z dlanjo levo uho.

Vertogradov je vskipel.